

Signalizačná správa ÚKSÚP

Na viniči žije niekoľko druhov hmyzu. K nim patria aj cikádky, spomedzi ktorých je najvýznamnejšia cikáda *Scaphoideus titanus*. V súčasnosti je rozšírená vo väčšine vinohradníckych oblastí Európy vrátane Slovenska.

V oblasti pôvodu na východnom pobreží USA a Kanady je *Scaphoideus titanus* polyfágny druhom, ale v Európe sa živí výhradne monofágne na viniči (*Vitis* spp.), hlavne na viniči hroznorodom, ale aj na amerických druhoch viniča, pričom bola nájdená aj na paviniči päťlistom.

Scaphoideus titanus má iba 1 generáciu za rok. Prezимуje v štádiu vajíčka. Kladenie vajíčok prebieha v auguste až septembri najčastejšie do trhlín kôry 2-ročného a staršieho dreva jednotlivo alebo v skupinkách po 10–12 kusoch. Vyliahnuté larvy cicajú na spodnej strane listov v dolnej časti krov. Počas vývoja prechádzajú 5 instarmi. Larvy sa liahnu v prvej polovici júna, začiatok výskytu dospelcov spadá na polovicu júla, výnimočne skôr. Dospelce žijú približne 1 mesiac, maximálna aktivita prebieha od neskorých popoludňajších hodín do rána, optimálna teplota je 22°C a viac. Dospelce sa vyskytujú mimo napadnutej vinice maximálne do 25–30 m od nej, pasívne sa šíria vetrom a infikovaným rastlinným materiálom.

Cikáda *Scaphoideus titanus* nespôsobuje viniču v podstate žiadne škody, ale je jediným známym prenášačom karanténnej choroby Grapevine flavescence dorée phytoplasma – fytoplazmy žltnutia viniča. Fytoplazmu prenášajú tak larvy, ako aj dospelce. Po nainfikovaní sa stávajú infekčnými na celý život, ale nie je žiadny dôkaz prenosu z imága na vajíčko.

Z preventívnych opatrení má význam podpora predátorov a parazitoidov cikády a likvidácia rezervoárov v okolí produkčných viníc, teda neobhospodarováných vinohradov.

Monitoring cikád možno vykonávať najjednoduchšie žltými lepovými doskami rozmiestenými uprostred vinice a zavesenými na vodiacom drôte v období od júna do septembra s kontrolou každé 2-3 týždne. Podľa sledovania ÚKSÚP je výskyt tejto cikády v podstate vo všetkých v vinohradníckych oblastiach, pričom početnosť dosahuje veľmi vysoké hodnoty. Z uvedeného dôvodu nemá veľký význam vykonávať ochranu podľa početnosti odchytených dospelcov.

Vzhľadom na to, že **zlaté žltnutie viniča bolo na Slovensku prvýkrát potvrdené** na jar tohto roku vo vzorkách odobratých počas monitorovania tejto choroby v roku 2021, pričom pôvod už nemožno dohľadať, zvyšuje sa význam preventívnej ochrany proti cikádkam ako jediným prirodzeným prenášačom. Ošetrovanie má význam proti larvám približne koncom júna alebo proti dospelcom v poslednej dekáde júla až v prvej polovici augusta. V SR sú na chemickú ochranu povolené 3 prípravky na ochranu rastlín s rovnakou účinnou látkou indoxacarb, a to **Explicit Plus, Steward a Steward OPZ**, ktoré sa odporúča použiť na začiatku výskytu cikád v rastovom štádiu 3. listov (BBCH 13) až po rastové štádium, keď sú bobule zrelé pre zber (BBCH 89). Maximálny počet aplikácií je 1-krát za sezónu. Všetky 3 prípravky sú však povolené iba na dopoužívanie do 19.9.2022, teda poslednú vegetačnú sezónu. Ďalej prípravok **Exirel** (účinná látka cyantraniliprole) účinkuje ovicídne a ovi-larvicídne a ničí všetky larválne štádia a dospelých jedincov, maximálny počet aplikácií je 2-krát za sezónu. Posledným povoleným prípravkom je **Sivanto Prime** (účinná látka flupyradifurone), ktorý možno aplikovať maximálne 1-krát za sezónu v období od rastovej fázy celkom vyvinutej metliny do začiatku zretia bobúľ (BBCH 57 – 81). Všetky uvedené prípravky sú povolené proti cikádkam (nie proti obal'ovačom) aj v integrovanej produkcii. **Spolu odporúčame maximálne 2 ošetrenia, jedno proti larvám a druhé proti dospelcom.**